



Gaziosmanpaşa Üniversitesi  
Fen Bilimleri Enstitüsü

## Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi

Dergiye Geliş Tarihi: 02.01.2014  
Yayına Kabul Tarihi: 20.01.2014

Baş Editör: Naim Çağman  
Alan Editörü: Halil Kızılaslan

### Çiftçilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımı Üzerine Bir Araştırma: Denizli İli Çivril İlçesi Örneği

Gülistan ERDAL<sup>a,1</sup> (gulistan.erdal@gop.edu.tr)  
Ali ÇALLI<sup>a</sup> (ali\_calli@windowslive.com)

<sup>a</sup>Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, 60250 Tokat.

**Özet** – Bu çalışmada çiftçilerin bilgisayar ve internet kullanma düzeyleri incelenmiş, tutum ve davranışlarını belirlenmiştir. Çalışma Denizli ili Çivril ilçesi merkeze bağlı 10 köyde yaşayan 147 çiftçi ile anket yapılarak oluşturulmuştur. Araştırmadan elde edilen bazı sonuçlara göre, çiftçilerin yaklaşık %60'ının evinde bilgisayara sahip olduğu, % 52'sinin internet ve bilgisayar kullandığı söylenebilir. Çiftçilerin bilgisayar kullanma amaçlarının başında internete erişmek gelirken, internet kullanım amaçları ise, bilgi edinmek, haber ve yenilik takip etmek ve sosyal paylaşım sitelerini takip etmek olarak belirlenmiştir. Çalışmada yapılan khi kare analiz sonucuna göre, çiftçilerin yaş, medeni durum, eğitim durumları ve yıllık geliri ile bilgisayar ve internet kullanımları arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir.

**Anahtar Kelimeler** –  
Çiftçi, bilgisayar  
kullanımı, internet  
kullanımı, Denizli

Gaziosmanpaşa Journal of Scientific Research 8 (2014) 71-81

### A Case Study on Use of Computer and Internet of Farmers: Case of Denizli Province-Çivril County

**Abstract** – In this study, farmers' computer and internet usage level is analyzed and their attitudes and behaviors are determined. The study is created by the help of the questionnaires from 147 farmers who live in 10 central villages of Denizli province, Çivril district. According to the data obtained from the questionnaire, it can be said that 60% of the farmers do have computers at their homes and 52% of them do use computer and internet. Their main reason for using computers is to access to the internet and the purpose of internet usage is to obtain information, to follow news, recencies and social networks. Considering Chi-Square analysis outcome, it is observed that there is a meaningful relationship between farmers' age, marital status, educational status, annual incomes and their internet usage.

**Keywords** –  
Farmer, of use computer,  
of use internet, Denizli

Received: 02.01.2014

Accepted: 20.01.2014

## 1. Giriş

Bilgisayar ve internet günümüzde hemen hemen her konuda bilgilendirmeyi, özellikle de bilgiye çok çabuk ve kolay erişmeyi sağlayan temel araçlardan biri olarak insan hayatına

<sup>1</sup>Sorumlu Yazar

girmiştir. Bilgi teknolojileri geliştikçe güncel olayların paylaşılması ve çeşitli sektörlerin spesifik ihtiyaçlarında iletişim biçimini de değiştirmektedir (Karagözlü,2006).

İnternet aracılığıyla bilgi kaynaklarının hızla paylaşıldığı çağımızda, bilgisayar teknolojisinin tarım, sanayi, hizmet ana sektörlerinde hemen hemen tüm alanlarda yerini alması da bu teknolojinin kullanılmasını daha cazip hale gelmiştir.

Diğer sektörde olduğu gibi tarım sektöründe de internetin kullanımı önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Tarla, meyve, sebze, bağ ve süs bitkileri yetiştiriciliği, seracılık, hayvancılık ile uğraşan kişiler internet sayesinde yeni çeşit, fidan, tohum, anaç, yetiştirme, sera malzemeleri ve hayvan yetiştirme tekniklerine ilişkin konularında güncel bilgilere ulaşabilmekte, konu uzmanları ile birebir iletişim kurabilmekte ve ürünlerini internet üzerinden satabilmektedirler. Türkiye gibi nüfusunun önemli bir kısmının tarımla uğraştığı ve ekonomisi büyük ölçüde tarım ve tarıma dayalı sanayiye bağlı olan ekonomilerde bilginin yaygınlaştırılmasının önemi oldukça büyüktür.

Türkiye'de tarım işletmelerinin daha verimli ve etkin bir yapıya kavuşturulmasında bilişim teknolojilerinin kullanılması büyük önem taşımaktadır. Özellikle 1990'lı yılların ikinci yarısında patlama gösteren ve içinde bulunduğumuz “Bilgi Çağı”nın temel teknolojisi olarak görülen İnternet'in diğer tüm alanlarda olduğu kadar tarımda da önemli gelişmelere ve yeni ufukların doğmasına neden olacağı kesindir. Çok büyük ve eşsiz bir kütüphane ve bilgi kaynağı olarak internet, yüzyılın en önemli olgularından birisidir. Artık kaynak taramak, ürün satın almak veya satmak, kitap sipariş etmek, gazete okumak, herhangi bir konu üzerinde çalışan birilerinin adresini temin etmek gibi şeyler de ilk başvurulmuş kaynakların başında “İnternet” ve özelde de “Web Siteleri” gelmektedir. Bugün internet ortamında tarımsal konularda oluşturulmuş binlerce veritabanına ulaşmak ve bilgi taramak artık saniyeler almaktadır. Kurumlar ve şirketler, işlerini “Sanal Ticaret” veya “Sanal İş” olarak İnternet'e taşımaktadırlar. Bitkisel veya hayvansal materyal temininden, üretime pazarlamaya ve eğitime kadar tarımın hemen her alanından yüzlerce firmanın yer aldığı bu ortamda her konuda bilgiye erişmek mümkündür (Cebeci, 2001).

Bu çalışmanın amacı; çiftçilerin bilgisayar ve internet kullanma düzeylerini ölçmek, tutum ve davranışlarını belirlemektir. Çalışma Denizli ili Çivril ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Denizli Çivril İlçesinde merkeze bağlı 50 köy mevcuttur. Bu köylerden gayeli olarak % 20'si seçilmiş ve toplam 10 köy dikkate alınmıştır. Bu köylerde bulunan 1254 haneden örnekleme yolu ile anket yapılacak çiftçi sayısı 147 olarak belirlenmiştir. Anket yapılacak çiftçi sayısı köylere oransal olarak dağıtılmış ve çiftçiler ile yüz yüze görüşme yolu ile veriler toplanmıştır. Çalışmada çiftçilerin sosyo-ekonomik ve demografik özellikleriyle bilgisayar ve internet kullanım durumları arasındaki ilişki Khi- Kare analizi ile test edilmiştir.

## **2. Türkiye'de Bilişim Teknolojileri Kullanımı**

### **4.1. Türkiye'de Hanelerde Bilgisayar Bulundurma Durumu**

Türkiye bilgisayar ile ilk kez 1960 yılında, internet ile 1993 yılında tanışmıştır. Kişisel bilgisayarlar 1990'lı yıllarda Türkiye'de büyük bir yaygınlığa kavuşmuştur. 2000 yılında 594

bin bilgisayar satılırken, 2005 yılında 1 milyona ulaşmıştır. 1990'lar kişisel bilgisayarların ofislerden sonra evlere de girdiği yıllar olmuştur (Özkan,2012).

**Tablo 1.** Türkiye'de Hanelerde Bilgisayar Bulundurma Oranı (%)

YILLAR	TÜRKİYE		KENT		KIR	
	Masaüstü bilgisayar	Taşınabilir bilgisayar (Laptop, Tablet)	Masaüstü bilgisayar	Taşınabilir bilgisayar (Laptop, Tablet)	Masaüstü bilgisayar	Taşınabilir bilgisayar (Laptop, Tablet)
2004	10,0	0,9	14,2	1,2	2,8	0,2
2005	11,6	1,1	16,1	1,6	3,7	0,3
2006	-	-	-	-	-	-
2007	24,0	5,6	30,0	7,2	8,9	1,8
2008	28,1	9,1	33,7	11,4	13,6	3,2
2009	30,7	11,2	37,1	14,3	15,2	3,6
2010	33,8	16,8	40,6	20,4	16,6	7,6
2011	34,3	22,6	41,0	27,9	17,4	9,2
2012	31,8	27,1	38,2	33,5	16,3	11,8

Kaynak: TÜİK-2012a

Yıllar itibariyle Türkiye'de hanelerde bilgisayar bulundurma oranlarında artış görülmektedir. 2004 yılında hanelerde masaüstü bilgisayar bulundurma oranı %10, taşınabilir bilgisayar bulundurma oranı %0,9 iken 2012 yılında hanelerde masaüstü bilgisayar bulundurma oranı %31,8'e taşınabilir bilgisayar bulundurma oranı % 27,1 'e çıkmıştır. Kırsal kesimi incelediğimizde hanelerde bilgisayar bulundurma oranları kente göre düşüktür. Yine yıllar itibariyle bir artış olmuştur. 2004 yılında kırsal kesimde hanelerde masaüstü bilgisayar bulundurma oranı %2,8 taşınabilir bilgisayar bulundurma oranı % 0,2 iken bu oran 2012 yılında büyük artış göstererek masaüstü bilgisayar bulundurma oranı % 16,3 taşınabilir bilgisayar bulundurma % 11,8' i bulmuştur (Tablo,1).

## 2.2. Türkiye'de Cinsiyete Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanımı

İnternetin, Türkiye'de kullanılmaya başlanılmasından beri kullanıcıya sunulan internete ulaşma yollarının gelişmesi ve değişmesi gibi yaş ve cinsiyete göre de internetin kullanım oranları değişiklik göstermektedir. Tablo 2'de Türkiye'de yıllar itibariyle cinsiyetlere göre bilgisayar ve internet kullanım oranları verilmiştir.

Tablo 2'deki bilgiler ışığında Türkiye' de cinsiyete göre bilgisayar ve internet kullanım oranlarının yıllar itibariyle arttığı görülmektedir. 2004 yılında bilgisayar kullanan erkek oranı % 31,1 kadın oranı % 16,2 iken 2012 yılında bilgisayar kullanan erkek oranı % 59'a kadın oranı ise % 38,5 'e ulaşmıştır. İnternet kullanım oranları da bilgisayar kullanım oranına göre paralel olarak artmıştır.

**Tablo 2.** Türkiye'de Cinsiyete Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanım Oranları (%)

TÜRKİYE				
YILLAR	Bilgisayar		İnternet	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2004	31,1	16,2	25,7	12,1
2005	30	15,9	24	11,1
2006	-	-	-	-
2007	42,7	23,7	39,2	20,7
2008	47,8	28,5	45,4	26,6
2009	50,5	30	48,6	28
2010	53,4	33,2	51,8	31,7
2011	56,1	36,9	54,9	35,3
2012	59	38,5	58,1	37

Kaynak: TÜİK-2012b

Cinsiyete göre bilgisayar ve internet kullanım durumunun kent ve kırdaki ayrımının yıllar itibariyle dağılımı Tablo 3'de verilmiştir.

**Tablo 3.** Türkiye'de Kent ve Kırdaki Cinsiyete Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanım Oranları

YILLAR	KENT				KIR			
	Bilgisayar		İnternet		Bilgisayar		İnternet	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2004	40,3	22,5	34	17,2	15,2	5,8	11,6	3,6
2005	37,3	21,7	30,3	15,6	17,1	6,6	12,8	3,9
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	50,6	29,1	46,9	25,9	24,1	11,5	21,3	9
2008	55,8	34,9	53,5	33,1	28,4	13,1	26	10,9
2009	58,5	37	56,5	34,6	30,9	14,1	29,1	12,9
2010	61,3	40,3	59,8	39	34,9	16,6	33,1	14,6
2011	64,6	45	63,2	43,4	36,2	17,8	35,3	16,4
2012	68	47,7	67	46,3	37,8	18	37,1	16,3

Kaynak: TÜİK-2012b

Tablo 3'den kentlerde bilgisayar ve internet kullanımını incelediğinde, 2004 yılında bilgisayar kullanan erkek oranı %40,3 kadın oranı %22,5 iken 2012 yılında erkek oranı %68'e kadın oranı %47,7'ye yükselmiş olduğu görülmektedir. İnternet kullanımında ise 2004 yılında erkeklerin oranı %34, kadınların oranı %17,2 iken 2012 yılında erkek oranı %67 ye kadın oranı %46,3'e ulaşmıştır.

Kırsal kesimi incelediğimizde 2004 yılında bilgisayar kullanan erkek oranı yüzde 15,2 kadın oranı %5,8 iken 2012 yılında erkek oranı % 37,8 'e kadın oranı % 18'e yükselmiştir. İnternet

kullanımında ise 2004 yılında erkeklerin oranı % 11,6, kadınların oranı % 3,6 iken 2012 yılında erkek oranı % 37,1 ye kadın oranı % 16,3'e ulaşmıştır.

### 3. Bulgular ve Tartışma

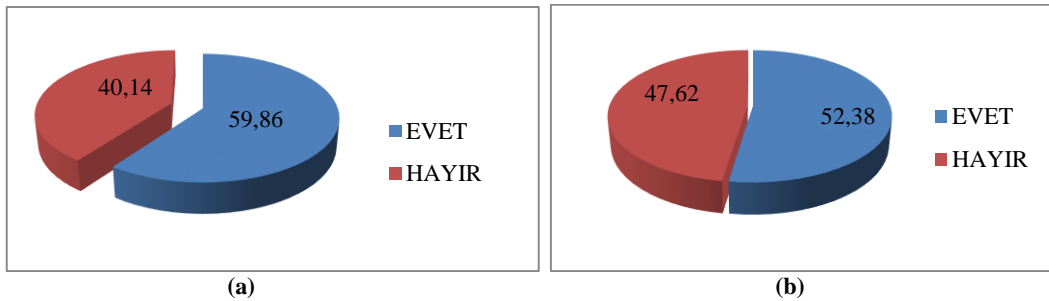
#### 3.1. Çiftçilerin Sosyo - Ekonomik ve Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Ankete katılan çiftçilerin % 7,5'i 0-29 yaş aralığında, % 27,2'si 30-39 yaş aralığında, %34'ü 40-49 yaş aralığında, yüzde 31,3'ü 50 ve üzeri yaşa sahiptirler. Çiftçilerin yaş ortalaması ise 44,83'tür. Çiftçilerin % 9,52'si bekar, % 90,48'ini evli bireyler oluşturmaktadır. Çiftçilerin % 56,46'sı ilköğretim, %43,54 lise mezunu iken; ankete katılanlar içinde üniversite mezunu ve okuryazar olmayan çiftçi bulunmamaktadır.

Ankete katılan çiftçilerin % 42,86'sı 10-19 bin TL, % 41,49'u 20-29 bin TL, % 15,65'i 30 bin TL ve üzeri yıllık gelire sahip olduğu belirlenmiştir. Ankete katılan çiftçilerin ortalama yıllık gelirleri ise 20,76 bin TL'dir. Çiftçilerin % 20,41'i 15-29 dekar, % 36,05'i 30-39 dekar, %30,61'i 40-49 dekar, % 12,93'ü 50 dekar ve üzeri araziye sahip olduğu görülmüştür. Ankete katılan çiftçilerin ortalama arazi miktarları ise 36,61 dekadır. Çiftçiler çiftçiliğin yanında % 5,62'si memur, % 9,74'ü esnaf tüccar, %17,98'i işçi, % 11,60'i emeklidir. Çiftçilerin ürettikleri ürünlerin % 20,93'ü ayçiçeği, %11,07'si arpa, %12,46'sı buğday, % 16,09'u elma, %12,46'sı şeftali, % 12,98'i haşhaş, %8,82'si pancar, % 5,19 üzüm ve mısırdan oluşmaktadır. Çiftçilerin en fazla ürettikleri ürünlerin başında ayçiçeği, elma ve haşhaş gelmektedir.

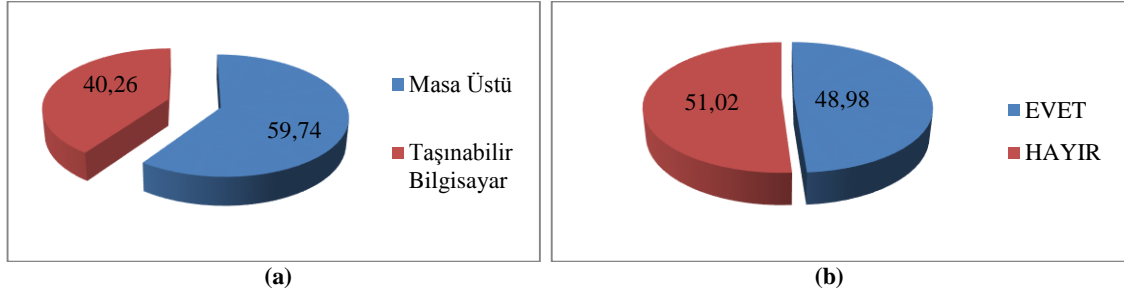
#### 3.2. Çiftçilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Ait Bulgular

Ankete katılan çiftçilerin %59,86'sı evinde bilgisayara sahip iken % 40,14'ünün evinde bilgisayar bulunmamaktadır. Çiftçilerin % 52,38'i bilgisayar ve internet kullanırken, % 47,62'si bilgisayar ve internet kullanmamaktadırlar. Bu eşit oranlardan da anlaşılacağı gibi çiftçilerin bilgisayar kullanma sebebi daha çok internete ulaşmaktır (Çizim 1a,1b).



Çizim 1a. Çiftçilerin Evlerinde Bilgisayar Bulunma Durumu  
Çizim 1b. Çiftçilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanma Durumu

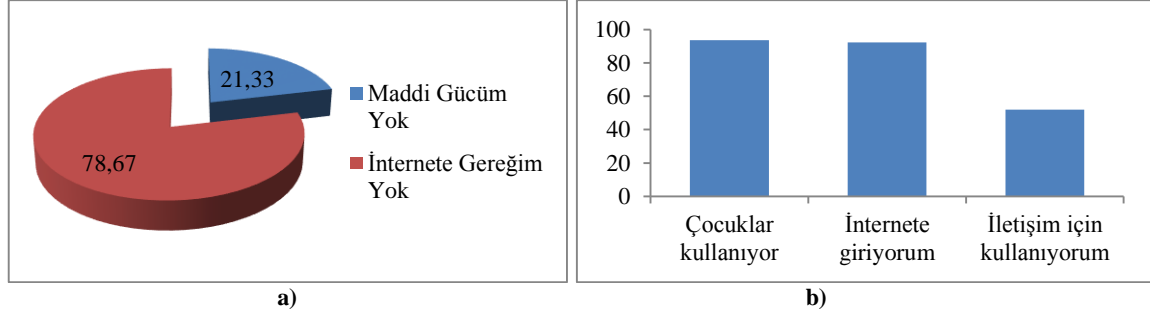
Bilgisayar kullanan çiftçilerin % 59,74'ü masaüstü bilgisayar kullanırken, % 40,26'ı taşınabilir bilgisayar kullanmaktadır. Çiftçiler arasında taşınabilir bilgisayar kullanma oranları taşınabilir olmasından dolayı giderek artış göstermektedir. Araştırmada çiftçilerin % 48,98'inin evlerinde internet bağlantısı olduğu, % 51,02'sinin evinde internet bağlantısı olmadığı tespit edilmiştir (Çizim 2a,2b).



Çizim 2a. Çiftçilerin Kullandıkları Bilgisayar Türü

Çizim 2b. Çiftçilerin Evlerinde İnternet Bağlantısı Bulunma Durumu

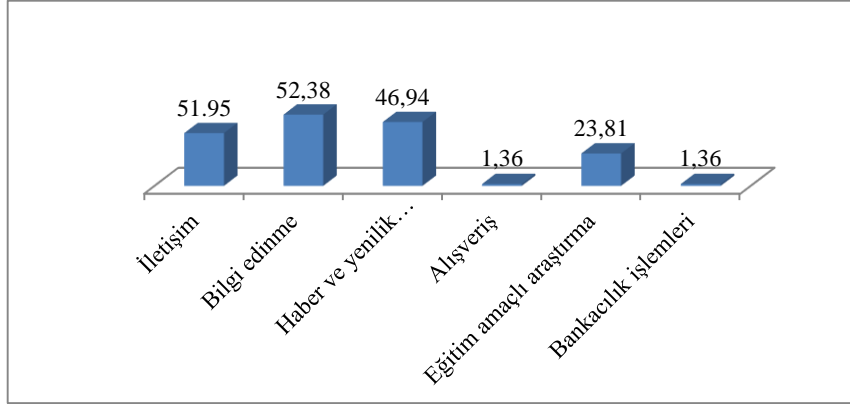
Çiftçilerin evinde internet olmamasının nedenlerini ise; %78,67 ile internete gerek duymaması, % 21,33'ü maddi gücünün olmaması gerekçeleri ile karşımıza çıkmaktadır. Çiftçilerin bilgisayar kullanma amaçlarının başında çocuklarının kullanımı ve internet hizmetlerinden yararlanma gelmektedir. Diğer yandan çiftçilerin bilgisayardan yaklaşık %50 düzeyinde bir iletişim aracı olarak yararlandığı tespit edilmiştir (Çizim 3a,3b).



Çizim 3a. Evinde İnternet Bağlantısı Olmayanların Nedenleri

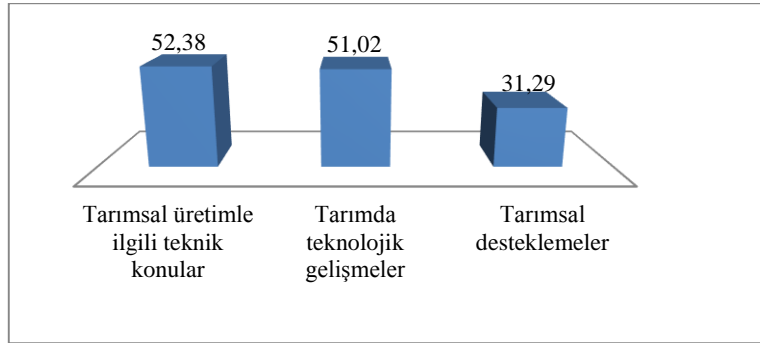
Çizim 3b. Evinde Bilgisayar Bulunan Çiftçilerin Bilgisayar Kullanma Amaçları

İnternet kullanan çiftçilerin % 36,36'sı 3-5 yıl arasında, % 54,55'i 6-10 yıl arasında, %9,09'u 11-15 yıl arasında internet kullandığı belirlenmiştir. Ankete katılan çiftçilerin ortalama internet kullanma süresi 4 yıldır. Çiftçilerin % 37,41' evinde bilgisayar olmadığı halde internet kullanırken, % 62,59'u kullanmamaktadır. Çiftçilerin evleri dışında internet kullanım ortamları internet kafeler ve da köy kahveleridir.



**Çizim 4.** İnternet Kullanan Çiftçilerin İnternet Kullanma Amaçları

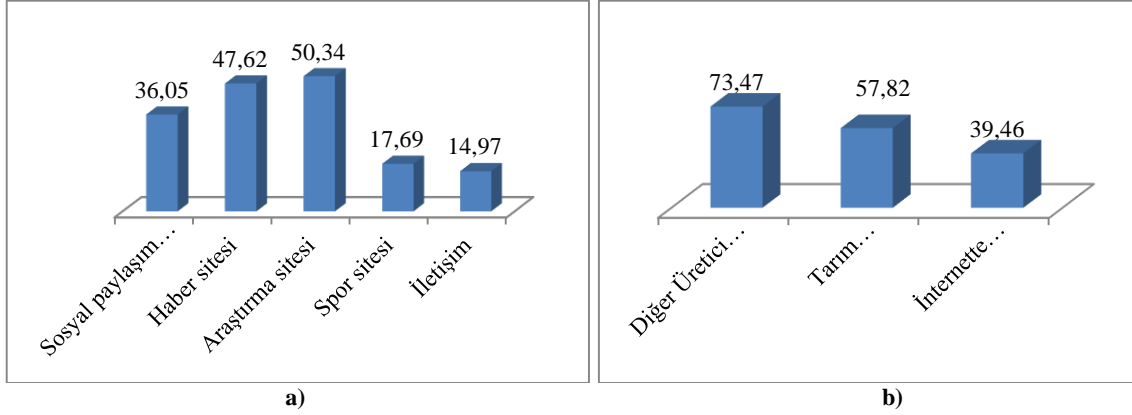
Çiftçilerin İnternet kullanım amaçları ise; % 51,95'i iletişim, % 52,38 'i bilgi edinme, %46,94 haber ve yenilik takip etme, % 23,81'i eğitim amaçlı araştırma ve % 1,36'lık oranla bankacılık işlemleri ve alışveriş gelmektedir.



**Çizim 5.** İnterneti Bilgi Edinme Amaçlı Kullanan Çiftçilerin Edindikleri Bilgiler

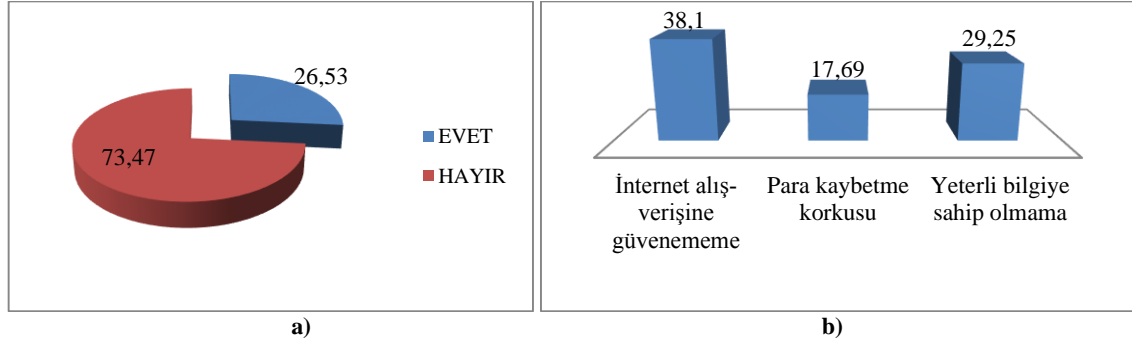
İnterneti bilgi edinme amaçlı kullanan çiftçilerin edindikleri bilgilerin başında % 52,38 ile tarımsal üretime yönelik teknik konularda bilgi edinmek, % 51,02'si tarımdaki teknolojik gelişmeler takip etmek, % 31,29 'u tarımsal desteklemelerden haberdar olmak gelmektedir (Çizim5).

Çiftçilerin internette kullandıkları sitelerden en fazla cevap ile google gibi arama motorları ile merak ettikleri konuları araştırma durumlarını ifade etmek için kullandıkları araştırma siteleri (%50,34) gelmektedir. Bunu % 47,62 ile haber siteleri, %36,05 ile sosyal paylaşım siteleri, % 17,69 ile spor siteleri ve % 14,97 ile iletişim siteleri takip etmektedir (Çizim6a).



**Çizim 6a.** Çiftçilerin İnternette Kullandıkları Siteler  
**Çizim 6b.** Çiftçilerin Tarımsal Üretimdeki Sorunlarına Çözüm Bulma Yolları

Çiftçilerin tarımsal üretimdeki sorunlarına çözüm bulmaları konusunda, % 73,47'si diğer üretici arkadaşlarından, %57,82'si tarım danışmanlarından, %39,46'sı internette araştırma yaparak çözüm bulmaktadır. Toplamda yüze yüzü aşan sonuca göre çiftçilerin çözüm süreçlerinde tek bir noktaya bağlı kalmadıkları anlaşılmaktadır. (Çizim6b). Gaziantep ilinde yapılan bir araştırmada üreticilerin %27 oranında tarımsal üretimde bilgi kaynağı olarak internet kullandıkları bildirilmiştir (Boz ve Özçatalbaş, 2010)



**Çizim 7a.** Çiftçilerin Ürettikleri Ürünleri İnternet Üzerinden Pazarlama İstekleri  
**Çizim 7b.** Çiftçilerin Ürünlerini İnternet Üzerinden Pazarlamayı İstemeyenlerin Nedenleri

Çiftçilerin ürünlerini internet üzerinden pazarlamayı isteyenlerin oranı Çizim 7a'da verilmiştir. Buna göre, çiftçilerin % 73,47'si ürünlerini internet üzerinden pazarlamayı istemezken % 26,5'ü ürün pazarlama işlemi için internet kullanmayı istemektedirler. Ancak görüşülen çiftçilerin henüz hiçbiri internet üzerinden ürünlerini pazarlamamışlardır. Literatürde çiftçilerin internet üzerinden ticaret yapmakta oldukça düşük oranlarda kaldığını bildiren farklı çalışmalar da bulunmaktadır.(Michailidis, 2006; Taragola and Van Lierde, 2010).

Çiftçilerin internet üzerinden ürün pazarlamamalarının nedenleri ise %38,10'u internet alış verişlerine güvenememe, %17,69'u parasını alamama korkusu ve %29,25'i yeterli bilgiye sahip olmamak gelmektedir (Çizim 7b). Diğer taraftan araştırmada çiftçilerin %74,15'i



internetin tarımda verimi artırabilmek açısından faydalı olduğunu belirtirken, % 25,85'i interneti tarımda verimi artırmak için faydalı bulmamaktadır. Faydalı bulmayanlar ise interneti kullanmayan çiftçilerdir. Çiftçilerin %39,46'sı tarımda karşılaştığı sorunlarda internetten yararlanırken, % 60,54 tarımda karşılaştığı sorunlarda internetten yararlanmamaktadırlar.

Araştırmada son olarak çiftçilerin bilgisayar ve internet kullanımı ile sosyo-ekonomik özellikleri arasında khi-kare analizi yapılmıştır. Khi-kare analizine yönelik sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

**Tablo 8.** Khi-Kare Analiz Sonuçları

	Bilgisayar ve İnternet Kullanımı		Khi-kare değeri	Önem seviyesi	
	FREKANS	YÜZDE			
Yaş	0-29	11	7,5	81,815	0,00
	30-39	40	27,2		
	40-49	50	34		
	50-+	46	31,3		
	TOPLAM	147	100		
Eğitim Durumu	İlköğretim	83	56,46	66,465	0,00
	Lise	64	43,54		
	Üniversite	-	-		
	Okuryazar Değil	-	-		
	TOPLAM	147	100		
Çiftçilerin Yıllık Geliri	10-19	63	42,86	7,267	0,026
	20-29	61	41,5		
	30-+	23	15,65		
	TOPLAM	147	100		
Arazi Miktarı	15-29	30	20,41	4,564	0,207
	30-39	53	36,05		
	40-49	45	30,61		
	50-+	19	12,93		
	TOPLAM	147	100		

Tablo 8'deki sonuçlara göre çiftçilerin yaş ve eğitim durumları ile bilgisayar ve internet kullanımları arasında %1, yıllık gelir durumları ile bilgisayar ve internet kullanımları arasında %5 önem seviyesinde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, çiftçilerin bilgisayar ve internet kullanımları ile yaş, eğitim ve gelir arasında anlamlı ilişki bulan diğer çalışmalar tarafından da desteklenmektedir. (Kraut et al., 1999; Schumacher ve Morahan-Martin, 2001; Pan ve Marsh, 2010; Oruc Büyükbay ve Gündüz, 2011).

Diğer taraftan çiftçilerin sahip olduğu arazi miktarları ile bilgisayar ve internet kullanımları arasında bir anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Tokat ili için yapılan benzer bir çalışmada, kırsal alanda medyanın takip edilebilirliği, sosyal yaşantı ve hareketliliğin de bilgisayar ve internet kullanımı üzerine pozitif etki oluşturduğu istatistiksel olarak belirlenmiştir (Oruc Büyükbay ve Gündüz,2011).

## 6. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre, Denizli ile Çivril kırsalında yaşayan çiftçilerin yaklaşık % 52'sinin internet ve bilgisayar kullandığı tespit edilmiş ve çiftçilerin genellikle bilgisayarı internete erişmek amacıyla kullandığı görülmüştür. Ancak çiftçiler internet kullanım nedenleri olarak ise bilgi edinmek, haber ve yenilik takip etmek ve iletişim olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma bulgularından çiftçilerin sosyal paylaşım sitelerini de sıklıkla takip ettikleri belirlenmiştir. Diğer yandan çiftçiler karşılaştıkları tarımsal sorunların çözümünü aramak için internetten yararlandıklarını ifade ederken (%40) girdi temini ya da ürün pazarlaması gibi konularda yetersiz bilgiye sahip olduklarını ve güven duymadıklarını belirtmişlerdir.

Tarımın ve tarımda çalışan üreticinin gelişmesi, bilgi ile donanımının sağlanması dolayısıyla ülke ekonomisinin gelişmesi açısından tarımda bilişim teknolojisinin kullanılması oldukça önemlidir. Bu bağlamda kırsal alanda öncelikli olarak bilgisayar sahibi olunması teşvik edilmelidir. Zira Türkiye genelinde kentlere göre kırsal alanda masaüstü ya da taşınabilir bilgisayar sahipliği yarıdan daha azdır. Bu çalışmada da evinde bilgisayar bulunan ailelerin oranı %60 bulunmuştur. Tabi bu oranın, doğu ve güney doğu bölgelerinde çok daha düşük olacağı yadsınmaz. Öte yandan yine Türkiye genelinde kentsel alanlarda erkeklerin internet kullanım oranı %67, kırsal alanlarda ise %37'dir. Araştırma bölgesinde bu oran cinsiyet ayrımı olmaksızın % 53 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun da yine bölgesel gelişmişlik düzeyi ile yakından ilgili olduğu söylenebilir. Diğer yandan çalışma alanında bilgisayar ve internet kullanan çiftçilerin bu kullanımlarının mesleki anlamda bilgi ve tecrübelerini artırma yönünde olmadığı, görülmektedir. Oysa çiftçiler bilgisayar ve internet aracılığı ile Türkiye istatistik kurumu, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın genel ve bölgelere ait resmi sitelerini takip ederek ürün ekim alanlarını, üretim miktarlarını, hangi ürünlere ne miktarda destekleme ödemesi yapıldığını, üretim teknikleri ve hastalık ve zararlılar ile mücadelede kullanılan yöntemler konusunda bilgiye ulaşabilirler. Diğer taraftan ticaret borsaları resmi internet sitelerinden ürünlerin günlük fiyat bilgileri konusunda yararlanabilirler.

Sonuç itibariyle tüm yaşam alanlarında ve sektörlerde modern bilgi kaynakları olarak kullanılan ve büyük bir ihtiyaç haline gelen bilgisayar ve internet kullanımının kent- kır farkının azaltılması ve çiftçilerin mesleki bilgi ve tecrübelerini artırabilmeleri açısından kırsal alanlarda yayım faaliyetleri ve çiftçi eğitim çalışmalarına yönelik plan- proje çalışmalarının yapılması, ülkenin bütünsel gelişimi açısından da oldukça önemlidir.

## Kaynakça

Boz, İ., Özçatalbaş, O., (2010). Determining Information Sources Used By Crop Producers: A Case Study of Gaziantep Province in Turkey. African J. Agri. Res. 5(10): 980-987.

- Cebeci, Z., (2001). Tarım ve bilişim: nereden nereye? Tarımda Bilişim Teknolojileri 4. Sempozyumu, 20-22 Eylül Kahramanmaraş.
- Karagözlü, C.,(2006) Tarım Sektöründe İnternet Portalları ve Kullanımı. [http://www.egeekonomisi.com/yazar\\_kose.php?id=144](http://www.egeekonomisi.com/yazar_kose.php?id=144) (Er.Tar. 27.05.2013).
- Kraut R, Mukhopadhyay T, Szczypula J, Kiesler S, Scherlis B (1999). Information and Communication: Alternative Uses of the Internet in Households. *Inform. Syst. Res.*, 10(4): 287-303.
- Michailidis A (2006). Determining Relationships Among The Adoption Parameters of Computers and Internet in Agriculture: an Application of Probit Model. *J. Soc.Sci.* 2(4): 89-92.
- Oruç Büyükbay,E., Gündüz, O., (2011). An Investigation on Computer and Internet use for Agricultural Development in Rural Areas: A Case Study for Tokat Province in Turkey *African J. Bio.*, 10(56): 11879-11886.
- Özkan, A., 2012. Elektronik Beyinden Akıllı Kaleme, National Geographic, İnternet Baskısı, Mart. <http://www.nationalgeographic.com.tr/ngm/1203/konu.aspx?Konu=1> (Er. Tar. 28.05.2013).
- Pan S, Jordan-Marsh M (2010). Internet Use İntention And Adoption Among Chinese Older Adults: From The Expanded Technol. Acceptance Model Perspective. *Comp Hum. Behav.*, 26(5):1111-1119.
- Schumacher P, Morahan-Martin J (2001). Gender, Internet and Computer Attitudes and Experiences. *Comp.Hum. Behav.*, 17(1): 95- 10.
- Taragola NM, Van Lierde DF (2010). Factors Affecting The Internet Behavior of Horticultural Growers in Flanders, Belgium. *Comp. Electron. Agr.*, 70(2): 369-379.
- TÜİK, 2012a. Türkiye'de Cinsiyete Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanım Oranları. Türkiye İstatistik Kurumu, <http://www.tuik.gov.tr/PreTabloArama.do> (Er. Tar. 06.04.2013).
- TÜİK, 2012b. Türkiye'de Kent ve Kırdaki Cinsiyete Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanım Oranları. Türkiye İstatistik Kurumu, <http://www.tuik.gov.tr/PreTabloArama.do> (Er. Tar. 06.04.2013).